

[Elsebeth Kock-Petersen]

den måde, at der hersker lidt tvivl og usikkerhed – det er ikke sådan, at vi har foretaget afstemninger og man så kan meddele, hvordan den enkelte stiller sig – fordi vi her bevæger os ind på noget, hvor det etiske, det religiøse og det kulturelle kommer til at spille meget stærkt ind. Derfor er det nok også nødvendigt, at man tager sig god tid, for selv om lovforslaget jo har været kendt tidligere og jo også til en vis grad har været debatteret rundt omkring, er det vel ikke lige det lovforslag, det haster mest med at få færdigbehandlet.

Det bedste ville være, hvis vi kunne basere lovgivningen på, hvad folk selv havde tilkendegivet, altså hvis de i et livstestamente på en eller anden måde selv havde tilkendegivet, hvordan de ønskede at man skulle stille sig i den situation, der opstår, den dag de dør. De betragtninger er man jo også inde på i lovforslaget, men man er af forskellige grunde skeptisk over for, om det, om jeg så må sige, er tilstrækkeligt at vente på det. Men hvis man f.eks. via kørekort eller sygesikringsbevis eller på anden måde på et tidspunkt, der var knap så dramatisk, om jeg så må sige, kunne spørge folk, hvorledes de forholdt sig, ville der også komme nogle reaktioner, sådan at vi kunne få en retstilstand, der baserede sig på, hvad folk selv havde tilkendegivet.

Men det er ikke det, lovforslaget går ud på, idet det jo indfører nogle lovregler om, hvad der skal ske, hvis folk ikke selv har tilkendegivet noget. Jeg kan godt nævne nogle af de overvejelser, vi har gjort os i Venstres folketingsgruppe.

Når det gælder obduktion, skal de pårørende inden 6 timer tage stilling til, om de vil sige nej til obduktion, altså det, man kalder »indirekte samtykke« – man kan altså sige fra, hvis man ikke ønsker det.

Det problem, der opstår dér, er den situation, hvor jeg faktisk helst ville være fri for at skulle spørges. Det ville jeg altså ikke kunne efter dette lovforslag. De pårørende skal spørges, og de pårørende skal altså inden for 6 timer tage stilling til, om de vil sige nej. Der gør sig her det gældende, at det ikke er et frit valg, som når man skal vælge i så mange andre af livets mere praktiske situationer. Der er tale om, at et menneske, man har kært, lige er død; dér ville hjernen vel sige ja – for af forskningsmæssige grunde bør vi selvfølgelig også have obduktioner –

mens hjertet, respekten for døden, nok ville tilsige, at man sagde nej. Jeg synes, det er en vanskelig situation at stille de pårørende i.

Også når det gælder det supplerende døds-kriterium, kan man opstille argumenter for og imod. I andre lande har man et supplerende døds-kriterium, altså hjernedød, og de fleste af de lande har også mulighed for transplantation. Teknikken er blevet så god, hvis jeg må bruge det udtryk, at man kan være sikker på, at hjernedøds-kriteriet er rigtig.

Men når man også dér kan være noget tøvende, er det lidt ud fra den samme betragtning, som jeg nævnte før. Det er et spørgsmål, om vi er ved at få et samfund, hvor det religiøse, det kulturelle, det etiske ikke får så megen plads, for vi beder altså om, at forældre – typisk til et ungt menneske – uforberede og på stående fod – og vi har jo travlt – skal tage stilling til, om man må have lov til at foretage en transplantation. »Jamen så kan De jo tage stilling – De kan sige ja eller nej«, siger vi så til dem. Hvordan skulle man kunne sige nej – oven i købet hurtigt og uforberedt – når man ved, at der er en anden, der har brug for et organ fra éns barn? Er der ikke tale om, at vi i vores kultur ikke rigtig vil se døden i øjnene?

Som jeg sagde indledningsvis, er der lidt forskellige opfattelser i Venstres folketingsgruppe, men jeg vil gerne slutte af med at sige, at det bør gælde her som inden for andre områder, at det ikke er sikkert, at vi skal gøre alt det, vi kan gøre.

Kirsten Lee (RV):

Denne lovgivning kan få vidtrækkende konsekvenser for vort sundhedsvæsen. Dertil kommer, at emnet er etisk kompliceret og følelsesladet. Jeg nærmer mig dette emne med ydmyghed.

Vi er i Det Radikale Venstre enige i formålet med lovforslaget, nemlig at styrke afdødes og de pårørendes retsstilling. Reglerne i forslaget § 12 vedrørende den lægevidenskabelige obduktion bør efter Det Radikale Venstres mening strammes yderligere. Den Almindelige Danske Lægeforening har udtrykt betænkelighed ved den ordlyd, der står i lovforslaget, idet man mener, at det kan medføre en nedgang i antallet af obduktioner, og at dette skulle kunne påvirke kvaliteten af vort sundhedsvæsen.